

Barn och utbildning
Piteå kommun
September, 2012

De kommunala strategierna, resursskolorna och inkluderingen av elever i behov av särskilt stöd.

En redogörelse av Kristina Hansson och Niclas Ekberg

RR

MO^u

E-BD

Innehållsförteckning

Redogörelsens syfte	1
Bakgrund till den nya lagen	1
Problematisering av inkludering och segregering	2
Vad sker i omvärlden och vad säger forskningen?	2
Myndigheters tillsyn och bedömning	3
Resursskolorna i Piteå, en historisk tillbakablick	3
En verksamhetsbild över tid	4
Slutsatser	5
Referenser	6

RR

MÖ

EBD

Redogörelsens syfte

Barn och utbildningsnämnden har av kommunfullmäktige fått i uppdrag att i oktober 2012 inför kommunstyrelsen "redovisa

- den utredning som ligger till grund för att en förskjutning från resursskolor till särskilda undervisningsgrupper ger den besparing som framförs i budgetmaterialet
- en utvärdering av resultat av resursskolor och särskilda undervisningsgrupper, enligt dagens modell"

Denna redogörelse ingår som del i denna redovisning och avser den sista av de två redovisningsuppgifterna. Redogörelsens främsta syfte är att problematisera frågan om hur skolan ska förhålla sig till elever i särskilt behov av stöd. Detta görs genom att ge en historisk beskrivning av kommunens strategier och idéer från 1990-talet och framåt. Här lyfts dessutom såväl forskning som lagstiftningen kring skolans ansvar för elever i behov av stöd och vad förändringarna i denna lagstiftning får för konsekvenser för den kommunala skolans förutsättningar att bedriva och organisera verksamheten.

Bakgrund till den nya lagen

I den aktuella samhällsdebatten som förs kring barn med behov av särskilt stöd i livet och i skolan pekas på det allt mer utbredda kravet på diagnostisering och medicinering som ett växande samhällsfenomen. Alf Nilsson, professor i klinisk psykologi diskuterar detta i en debattartikel i SvD opinion (SvD, 2012-09-07). Nilsson menar att det är dags att ifrågasätta att allt fler får adhd-diagnos. En diagnos som han anser, befäster ett beteende och förhindrar mognad och utveckling som annars skulle kunna pågå under hela ungdomstiden. Diagnosen fungerar som en social märkning som utmärks av att personen "för alltid kommer att ha svårt för att koncentrera sig, planera sin dag och komma ihåg att ta med sina saker." Nilsson är kritisk till om det över huvud taget kan vara möjligt att skilja mellan omognad och adhd. Adhd-förespråkarnas svar blir en hänvisning till att adhd är en psykiatrisk kategori. Nilsson menar att olika psykiatriska diagnoser ökar i antal och med den medicineringen och nya preparat som läkemedelsföretagen tagit fram.

Leif Elinder, barnläkare, pekar på att adhd-diagnosen blivit ett skolfenomen och att lärarens iakttagelser bildar underlag för utredningar och eventuell diagnos. Idag är adhd det vanligaste funktionshindret bland elever. Enligt Elinder finns det en tydlig svängning både i skolan och samhället i stort att göra störande och avvikande beteenden till medicinska problem och individuella problem istället för sociala och institutionella. Det finns också marknadskrafter som stödjer detta tänkande. Genom att vidga sjukdomsbegreppet öppnas nya möjligheter för läkemedelsföretagen att kommersialisera och "sälja in" sjukdom. Ett par sammanfattande begrepp för detta fenomen är "Disease mongering" eller "Medicalization". Elinder hänvisar till idéhistorikern Karin Johannison som menar att sjukdom är den enda accepterade avvikelseformen. En diagnos innebär att man blir tagen på allvar, kan ursäktas, undantas från utmaningar och utvecklingsuppdrag, befrias från skuld men väcker också förhoppningar om effektiv behandling och en snabb bot. Under huvudrubriken "Brännpunkt ADHD" finns fler debattartiklar med intressanta och tidsaktuella åsikter om de dilemman som följer i adhd-inflationens bakvatten. Damp som diagnos försvann som psykiatrisk sjukdom, sedan evidensen för dess existens förstörts. Är debatten kring adhd i medierna ett tecken på att samhället också kommit till vägs ände vad gäller adhd? Eller är frågan om adhd och diagnostisering en yttring av vårt behov att skapa kategorier, ordna och benämna, vad som är likt och olik, vilka som är gångbara i en viss miljö och vilka som nog mår bättre i en annan. Är männen diagnostisering och "Disease mongering" yttringar i tiden som kan förstås som människans benägenhet att sortera och ordna andra människor utifrån inkludering och exkludering?

I efterkrigstiden växte den svenska grundskolan fram. Den ideologiska tanken byggde på en skola för alla med bildning, demokrati och likvärdighet som ledord. Genom en yttre reformering fanns med grundskolans bildande ett tydligt uppdrag till skolan att verka inkluderande. Skolreformer inriktade

på skolans inre liv från 1970-talet och framme visar att det inte riktigt blev som man hade tänkt. Ett enhetligt skolsystem, där folkskolekultur och läroverkskultur möttes, förde med sig stora utmaningar inte minst i form av elevernas olika studiebakgrund och syn på skolan. En del av detta så kallade "differentieringsproblem" utgjordes av elevernas "motivationssvikt". Detta försökte man lösa genom ökat inflytande över undervisning både för elever och föräldrar, nya läroplaner, nytt styrsystem och även en ny skollag, 2010:800 där intentionen om elevers rätt till särskilt stöd inom den egna skolan förstärktes.

Problematisering av inkludering och segregering

Clas Nilholm (2006) problematiserar i rapporten, *Inkludering av elever "i behov av särskilt stöd" – Vad betyder det och vad vet vi?*, Forskning i Fokus, nr 28 (MSU). Med hänvisning till Hegarty (1993) menar Nilholm att inkludering är första valet och utgör utgångspunkten – en rättighet, något gott, något eftersträvansvärt – till dess motsatsen bevisats (s. 39). Intentionerna i skollagstexten bygger på idén om det eftersträvansvärda i inkludering. Inkluderingen blir något av en överideologi och självklar sanning: Vem vill neka barn deltagande? Vem vill avskilja barn från en gemenskap? Viljan att tillämpa begreppet i en mängd skiftande sammanhang och med olika betydelser kan leda till urvattning, meningsglidning. Nilholm problematiserar utifrån inkludering och exkludering som två kommunicerande kärl. De båda aspekterna konstituerar varandra och finner temporära och lokala jämvikter. På så sätt kan en ökad inkludering i klassrummet resultera i handlingar som exkluderar på andra sätt – exempelvis genom nivågruppering utifrån förmåga, studieresultat, språk och kön.

Inkludering liksom exkludering måste ses utifrån olika dimensioner och nivåer som utgörs av kommunal organisation, skolområdet, skola, klassrum. Det finns ett dilemmaperspektiv i skärpningen av skollagens intention i riktning mot inkludering som bygger på att kommunen och skolan och ytterst rektor ska "Ge barn samma sak, under samma tid – men samtidigt anpassa sig till barns olikheter" (s. 37). Nilholm refererar bl.a. till Haug (s. 41) som varnar för att effektivitetstänkandet i mål- och resultatstyrningen av skolan och den ökande uppföljningen på individnivå kan verka exkluderande snarare än i riktning mot en ökande inkludering. Detta tillsammans med att det finns ett stort problem i vad som identifieras som integrering/inkludering gör inte saken lättare. Nilholm pekar på utbildning som komplext system:

Eftersom utbildningspraktiker är komplexa system där olika saker kan variera (antal lärare per barn, lärarskicklighet, ekonomiska resurser, skolledning osv. ... så kan anhängare till inkludering eller segregering skolformer förmodligen alltid identifiera någon faktor i det konkreta sammanhanget som varit ogynnsam och därför behålla som idé om vilken som är den bästa skolformen (s. 41)

Vad sker i omvärlden och vad säger forskningen?

I Stoffprojektet rapport (2011) "Specialpedagogiskt stöd – till vem och hur?" ges en aktuell och nationell bild av hur skolan hanterar frågan om elever med behov av särskilt stöd. Rapporten visar att var fjärde skola för äldre elever och nästan lika många för yngre genomför någon form av nivågruppering i skolans undervisning. Läger man ihop förekomsten av särskilda undervisningsgrupper för elever med behov av särskilt stöd med indelning av elever i grundskolans högre år i grupper efter förkunskaper eller studieresultat blir resultatet att detta sker hos 47 procent av skolorna. Resultaten antyder att differentiering och nivågruppering har ökat mellan åren 2003 och 2008. Detta står i motsättning till intentionerna i Lgr11 och skollagen. Utvecklingen kan också ses som en följd av dominerade föreställningar i samhället att utgår från medicinska och psykologiska förklaringsars. Att problemet ligger hos individen är en rest av gammalt synsätt på specialpedagogik och organisering av särskilt stöd. Detta stöds av internationell forskning, bland annat Emanuelson s.58 och s. 54 pekar på en utveckling mot ökad segregering där homogena grupper inte förmår att stimulerar elevens utveckling och lärande. Sammanfattningsvis visar dessa nedslag att behovet av stöd ses som individbundet utan att hänsyn tagits till skolans och undervisningens organisering.

Myndigheters tillsyn och bedömning

När det gäller uppgiften att utreda och rikta frågor till den verksamhet som kommunen bedriver är det naturligtvis omöjligt att bortse från lagstiftningen som reglerar denna – och inte sällan förändrar verksamhetens villkor. Det finns också ett obestridligt värde i att belysa den både gjorda och pågående forskningen på det specialpedagogiska området, då den kan bidra till bättre förklaringar av och förståelse för dels de avsikter som ligger bakom och dels de förändringar som åsyftas med lagstiftningsarbetet. Vi kan i såväl forskningen som lagstiftningen se hur inkludering framträder som en för den pedagogiska, likväl som den specialpedagogiska, verksamheten överordnad strävan. Det är en strävan som inte stannar vid en tanke eller en idé utan avkräver den kommunala verksamheten än starkare fokus på rektors ansvar för att ge varje elev det stöd som den behöver. Att ansvaret faller tungt på rektor och skolorganisation framgår tydligt av myndigheters och tillsynsmyndigheters bedömningar. Av proposition 2009/10:165 framgår att skolverket har varit kritisk till att kommuner har använt så kallade *särskilda undervisningsgrupper* som lösning utan att alla möjligheter att stödja eleven inom ordinarie undervisningsgrupp först har varit uttömda. Andra delar av skolverkets kritik har rört uppföljningsbrister och oklarheter när det gäller den tidsperiod som eleven förväntas delta i den särskilda undervisningsgruppen.

Ett par exempel på två olika beslut från överklagandenämnden kan användas för att belysa intentionerna med lagen. I det ena fallet, från 2011 (dnr 2011:143), underkänner överklagandenämnden rektors placering av elev, med ADHD-diagnos och av skolan väldokumenterade behov, i särskild undervisningsgrupp. I motiveringen anges bl.a. åtgärder och medicinering inte getts tillräckligt med tid för att kunna utvärderas. I det andra, dnr 2012:157, tillstyrker överklagandenämndens elevs placering i särskild undervisningsgrupp, mot de överklagande föräldrarnas vilja. Här finner nämnden att alternativet att låta eleven stanna i den ordinarie undervisningsgruppen har prövats och att den särskilda undervisningsgruppen då återstår som alternativ. Dock påtalar överklagandenämnden att elevens återgång till den ordinarie gruppen är målet och att placeringen regelmässigt ska omprövas. De vägledande bedömningarna påtalar den avgörande betydelsen av att ha elevens bästa för ögonen, men visar samtidigt på de stora krav som ställs på skolan ifråga om anpassning till och tillgodoseende av elevens behov samt att lösningar som innebär placering i särskild undervisningsgrupp inte är att betrakta som stadigvarande.

Det finns också ett värde i att lyfta några av skolinspektionens tolkningar kring rektors roll och skolors organisation. I ett informationsblad utgivet 2012 påtalar skolinspektionen det oeftergivliga kravet att varje elev har en rektor. Ledningsansvaret och samordningen av det pedagogiska arbetet kan således inte delas. Vad skolinspektionen efterfrågar är tydlighet ifråga om organisation och rektors roll. I sin tillsyn inriktar sig skolinspektionen bl.a. därför på frågor som rör om rektors i sitt dagliga arbete är inriktad på att sina elevers utveckling, lärande och måluppfyllelse – genom att leda och samordna den pedagogiska verksamheten samt hålla sig informerad om hur undervisningen bedrivs. Sådana frågor väcker ytterligare frågor, vilka inte minst berör utformningen av särskilda undervisningsgrupper.

Resursskolorna i Piteå, en historisk tillbakablick

Med stöd av tidigare utredningsmaterial från 1999 och skolstyrelseprotokoll ges nedan ett historiskt nedslag i form av en tillbakablick på uppkomsten samt strategier och idéer som legat till grund för formandet av Piteå kommuns resursskolor, Tallbacka och Mellangård. I den historiska bakgrundsbeskrivningen använder vi begreppen "skoldaghem" eller "resursskola" eftersom begreppen har sitt värde ur ett historiskt perspektiv och visar på den idémässiga förskjutningen från "hem" till "skola". Begreppsbildningen kan ses som en yttring av olika synsätt.

Skolstyrelsen i Piteå beslutade den 22.10 1991 att öppna ett så kallat *skoldaghem* för elever i åk 1 till 5. Den tanke som låg bakom detta var att erbjuda "hjälp" genom att skapa en särskild undervisningsgrupp. Tanken vara att de elever som aldrig inkluderades i klassens gemenskap och riskerade att dra på sig en stämpel som "avvikare" skulle få en ny start och nya möjligheter genom en

placering i ett skoldaghem. Placeringen skulle göra det möjligt på sikt för eleven att integreras i skolan och samhället. Den 4.10 1994 beslutade skolstyrelsen om ytterligare ett skoldaghem för elever från åk 6 till åk 8. Beslutet innebar att fritidsverksamheten inriktades mot att utveckla hobbies och intressen inför kommande yrkesval och att undervisning för elever i åk 1 och 9 fick endast ges i "speciella undantagsfall". Målsättningen för verksamheten var att "få tillbaka eleverna till skolan/sin klass genom att röja inlärningshinder samt genom att stärka föräldrarollen". Bägge besluten utgår från en syn att skolhemmen fyllde en funktion för att stödja barn i behov av särskilt stöd som en tillfällig åtgärd. Utredningen visar brister i förhållande till uppställda mål bland annat vad gäller kravet på återgång och samverkan med hemskolorna. Det fanns tydliga skillnader mellan Tallbacka och Mellangård i dessa avseenden. Tallbackaskolans måluppfyllelse beskrivs som högre än Mellangårdsskolan. Men totalt sett visar utredningen att förhoppningen om inkludering på sikt visade sig svår att uppnå. Av intervjuerna med elever, rektorer och lärare på skoldaghemmen framgår det att placeringen snarare förstärkte elevernas stämpel som "avvikare" istället för tvärt om. Utredningen föreslog fortsatt utvecklingsarbete och nya målformuleringar – bl.a. gällande Mellangårdsskolans ansvar för övergången till gymnasieskolan – och ett klagörande vilken målgrupp som skoldaghemmes ska finnas för. I sammanhanget förordades ett upphävande av beslutet om restriktivitet för elever i åk 9. Vidare föreslog utredningen att elevvårdsteamet utvecklar rutiner för att besöka alla klasser när en elev placerats vid ett skoldaghem samt att extraresurser skulle tillskjutas hemskolorna vid elevens återgång. Utredningen föreslog dessutom att namnet "skoldaghem" skulle ersättas eftersom eleverna upplevde det som negativt. Samtliga åtgärder kan sammanfattningsvis beskrivas som att de syftade till att utveckla verksamheten i riktning mot att säkra elevernas återgång.

Resultaten av den mycket omfattande utredningen visar på svårigheter att få fram svar. Istället gav utredningen upphov till nya frågor. Bland annat på vilket sätt verksamheten skulle organiseras för att främja barnens bästa, fördelning av resurser mellan å ena sidan skoldaghemmen och skolornas behov av extra resurser för att själva ordna små undervisningsgrupper samt vad det beror på att det främst är pojkar som placeras på skoldaghemmen. Som en följd av utredningen förändrades bland annat namnet från skoldaghem till resursskolor, vilket varit gångbart fram till nya skollagens genomförande.

Sammanfattningsvis visar denna återblick att de bakomliggande idéerna bakom uppkomsten av skoldaghem, sedermera resursskolor, i Piteå utgick från tanken om hjälp till elever med behov av särskilt stöd. Strategin utgick från ett tänkande där tillfälliga och kortare vistelser i ett skoldaghem skulle på sikt lösa elevens skolsvårigheter. Exkluderingen var med andra ord ett medel för att uppnå inkluderingsmålet. Vår reflektion är att utredningen blottlägger och understryker den komplexitet som visar sig generellt när idéer realiseras och specifikt det dilemma som formas mellan idéer om exkludering och inkludering och hur man ständigt måste kunna omvärdera strategier och idéer vad gäller goda möjligheter för att stötta för elever med särskilda behov.

En verksamhetsbild över tid

Vi har också valt att söka en mer aktuell överblick av verksamheten på Tallbacka utifrån frågorna om elevernas såväl återgång till sin hemklass eller vidare omplacering som tid i verksamheten som. Undersökningen är longitudinell och omfattar läsåren 01/02 till och med 09/10. Under denna period har 44 elever deltagit i verksamheten. Av dessa har vi fokuserat de 36, vilka både har påbörjat och avslutat sin skolgång vid skolan (se Tabell 1). Resultatet ger vid handen att 22 elever har kommit att återgå till sin hemskola, medan 14 elever antingen har omplacerats eller flyttat ut. Detta kan också uttryckas på så sätt att av en grupp om fem elever, kommer tre av dessa tillbaka till sin ursprungliga skola. Vad händer då med den andra gruppen? Det visar sig att brytningen med hemskolorna tar sig olika uttryck. Mest vanligt är att eleven har sökt in och antagits på Mellangård. Det rör sig under den studerade perioden om fem elever. Tre elever har övergått till Aspergerklass och lika många visar sig ha familjehemplacerats. Två av de 14 eleverna har placerats i särskolan.

Den andra frågan, utifrån vilken vi närmade oss uppgiftsmaterialet, rörde elevernas tid i Tallbackas verksamhet. Här visar sig tre av fyra elever befinna sig på Tallbacka under två eller tre läsår. Mest vanligt är att eleven deltar i verksamheten under en period som omfattar två läsår, vilket 17 av de totalt 38 eleverna har gjort. 12 elever har befunnit sig i verksamheten under en period av tre läsår, medan antalet elever som varit kvar under fyra läsår uppgår till tre. Av de 36 som vi har kunnat följa i uppgiftsunderlaget visar sig fyra elever ha både påbörjat och avslutat sin undervisning på skolan under ett och samma läsår.

Tabell 1 Elevers genomströmning över tid på Tallbackaskolan. Av de 36 elever som börjat och avslutat sin skolgång under perioden 01/02 till och med 09/10 har 22 återgått till sin hemskola efter varierande tids undervisning (markerade med orange och en asterisk). 14 elever har kommit att placeras i annan skola eller flyttat.

Läsår	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07	07/08	08/09	09/10	10/11
Elev A	Elev A	Elev A	Elev A*	Elev 14	Elev 14	Elev 14*	Elev 29	Elev 29	Elev 29*	Elev P	
Elev B**	Elev 1	Elev 1*	Elev 11	Elev 11	Elev 11**	Elev 24	Elev 24	Elev 24**	Elev K	Elev K	
Elev C*	Elev 2*	Elev 8	Elev 8*	Elev 15	Elev 15	Elev 15**	Elev 30	Elev 30	Elev 30*	Elev Q	
Elev D*	Elev 3	Elev 3	Elev 3*	Elev 16	Elev 16*	Elev 25	Elev 25	Elev 25**	Elev L	Elev L	
Elev E**	Elev 4	Elev 4	Elev 4	Elev 4*	Elev 21**	Elev 26	Elev 26	Elev 26	Elev 26*	Elev R	
Elev F	Elev 5	Elev 5	Elev 5**	Elev 17	Elev 17	Elev 17**	Elev 31**	Elev 33	Elev 33*	Elev S	
Elev G	Elev 6*	Elev 9	Elev 9	Elev 9*	Elev 22	Elev 22	Elev 22	Elev 22**	Elev M	Elev M	
Elev H	Elev 6**	Elev 6**	Elev 12**	Elev 18	Elev 18**	Elev 27	Elev 27*	Elev 34	Elev 34*	Elev T	
Elev I**	Elev 7*	Elev 7**	Elev 13	Elev 13*	Elev 23	Elev 23	Elev 23*	Elev 35	Elev 35*	Elev U	
Elev J	Elev 7*	Elev 10	Elev 10**	Elev 19	Elev 19*	Elev 28	Elev 28*	Elev 36	Elev 36*		
				Elev 20	Elev 20*		Elev 32	Elev 32*	Elev N	Elev N	
								Elev O	Elev O	Elev O	

Denna överblick väcker visserligen ytterligare frågor och fäster även uppmärksamhet på de berörda barnens olika vägar genom skolsystemet. Ett exempel på sådant som tilldrar sig uppmärksamhet är iakttagelsen – den kanske mest iögonenfallande – att de 44 elever som finns på Tallbackaskolan under den studerade perioden uteslutande är pojkar.

Slutsatser

Frågan om vad den nya skollagen innebär för den kommunala skolan och dess sätt att förhålla sig till frågan om särskilda undervisningsgrupper – och resursskolorna i synnerhet – är inte helt lätt att besvara. Det är uppenbart att 2010 års skollag stärker en redan tydligt inkluderande syn på eleven. Det är ett synsätt som inte ger utrymme för uppfattningen om individen som problembärare, vilken har att antingen anpassas till eller avskiljas från den ordinarie verksamheten. Istället fästs uppmärksamheten på arbetet med att förändra, anpassa och utveckla den pedagogiska verksamheten på sådant sätt att elevens behov av stöd kan tillgodoses. Utifrån detta perspektiv ter det sig följdriktigt att förespråka ett överförande av både ekonomiska resurser och kompetens till skolan - elevens ursprungliga hemvist – istället för att skapa, upprätthålla eller stärka till synes segregeringar. Vi kan se hur andra kommuner i vår närhet, som till exempel Luleå, också har kommit att konfronteras med frågan om hur skolan på bästa sätt ska förmå inkludera sina elever. Här fattade Luleås barn och utbildningsnämnd 2010 inriktningsbeslutet att påbörja en utveckling av kommunens s.k. "tillrättalagda lärmiljöer" (Dnr 08.226 611).

Inkludering upplevs av de flesta vara något eftersträvt och svårbestrikt. Forskningen visar dock på komplexiteten i inkluderingsbegreppet, som innebär olika saker på olika nivåer i mänskliga relationer och sammanhang. Inte sällan ger nya inkluderingsinbrytningar upphov till andra former av åtskillnad.

2010 års skollag har redan kommit att innebära förändringar för hur resursskolornas verksamhet organiseras genom att verksamhetsansvar har åtskillts pedagogiskt ansvar. På så sätt efterlevs kravet om elevens rätt till en rektor, vilken då är rektorn vid den ordinarie hemskolan. Det kan anses öka

tydligheten ifråga om det pedagogiska ansvaret, men lämnar ändå flera frågor obesvarade. Kan verkligen ordinarie rektor i sitt dagliga arbete anses vara inriktad på sin elevs utveckling, lärande och måiluppfyllelse när eleven befinner sig i resursskolans verksamhet. Hur leder och samordnar rektor den pedagogiska verksamheten? Kan berörd elevs rektor hålla sig informerad om hur undervisningen bedrivs i en annan verksamhet? Hur hanteras eventuella kränkningar mellan elever på resursskolan? Därtill kommer frågan om skolenheten, vilken ska ledas av rektor och vara administrativt och geografiskt sammanhållen. Här har Piteå slagit in på en väg där skolenhetstanken fått en underordnad betydelse. Detta kan kontrasteras med tjänstemannaförslagen kring St Örjan, som under en rektor bedrivit många olika särskilda undervisningsgrupper på flera håll i Stockholms stad. Den nya skollagen resulterade där i förslagen – ymnigt kritiserade bland berörd personal – om att föra in de olika undervisningsgrupperna under andra rektorer med ansvar för befintliga skolenheter i närheten.

Det bör understrykas att den nya skollagen alls inte omöjliggör eller hindrar att eleven får särskilt stöd utanför den ordinarie gemenskapen, vilket enligt prop. 2009/2010:165 kan innebära undervisning i andra lokaler med annan personal. Sådana kan exempelvis, som propositionstexten anger, vara ett skoldaghem eller resurscenter – om särskilda behov föreligger och andra alternativ prövats.

Vad kan då denna redogörelse säga om resursskolorna utifrån ett perspektiv av befintliga verksamhetsresultat? Ja, i nuläget inte särskilt mycket. Det saknas helt enkelt material med tillräckligt djup, särskilt i form av rika beskrivningar. De intentioner som framgår av budgetunderlaget visar en strävan att stärka inkluderingstanken i verksamhetens arbete med barn i behov av stöd, genom att både inrätta resursteam och tillskjuta ekonomiska resurser för att på så sätt skapa bättre organisatoriska förutsättningar att inom ramarna för den ordinarie undervisningsgruppen. Detta är ett välbehövligt initiativ, som ligger i linje med den rådande lagstiftningen och dess intentioner. Samtidigt gör oklarheterna, när det gäller det nya förslagens egentliga utformning och avsaknaden av tillräckligt rikt material för analysera nuläget, det svårt att såväl utvärdera som jämföra de båda alternativen.

Granskningen av uppgifterna om elevgenomströmningen på Tallbacka, återgång till hemklass eller vidare omplacering i annan verksamhet, indikerar att det särskilda stödet varken är särdeles temporärt eller att skolverkets intentioner om en återgång till ordinarie undervisningsgrupp uppfylls i någon större utsträckning. Det är dock svårt att med utgångspunkt i befintligt underlag göra några bedömningar eller dra några långtgående slutsatser. Då frågan om resursskolornas framtid rör barn med särskilda och ofta mångbottnade behov finns ett särskilt ansvar att noggrant utreda konsekvenserna av en verksamhets- och organisationsförändring. Denna noggrannhet kan inte denna redogörelse erbjuda, därtill har tiden varit alltför knapp.

Vi förordar en grundlig undersökning och analys som tar sin utgångspunkt i rika beskrivningar från elever, föräldrar, personal och berörda rektorer av verksamheten vid de två kommunala resursskolorna. Dessa beskrivningar kan sedan användas för att förklara uppgifter om genomströmning, återgång och omplacering. Resultatet av denna grundliga undersökning kan sedan ställas mot ett konkret förslag om en förändrad verksamhet och organisation som i högre utsträckning söker tillgodose elevens behov av särskilt stöd inom ramarna för den ordinarie undervisningsgruppen. En sådan undersökning bör också vara framåtblickande och kan på så sätt utgöra en del i ett utvecklingsarbete i riktning mot än mer inkluderande verksamhetsformer och förhållningsätt i Piteås skolor.

Referenser

Den nya skollagen - för kunskap, valfrihet och trygghet, Del 1 av 2, Lagtext och motivetext, prop. 2009/2010:165. PDF-utgåva via länk:

http://www.regeringen.se/download/7d552419.pdf?major=1&minor=142368&cn=attachmentPublDuplicator_1_attachment

Den nya skollagen - för kunskap, valfrihet och trygghet, Del 2 av 2, Författningskommentar och Bilagor, prop. 2009/2010:165. PDF-utgåva via länk:

http://www.regeringen.se/download/cdb6760d.pdf?major=1&minor=142368&cn=attachmentPublDuplicator_2_attachment

DN, 2012-04-13. Personalen: Otroligt oproffsig skött (Lenita Jälhage). Via länk:

<http://www.dn.se/sthlm/personalen-otroligt-oproffsig-skott>

DN, 2012-04-13. Rektor försvinner - då drabbas de utsatta barnen (Lenita Jälhage). Via länk:

<http://www.dn.se/sthlm/rector-forsvinner--da-drabbas-de-utsatta-barnen>

Dnr 08.226 611. Sammanträdesprotokoll, 2010-01-28: Inriktningsbeslut angående inkludering (BUN, Luleå kommun). Via länk: <http://www.lulea.se/download/18.4c2e05ac126d88fb3fe80001878/2010-01-28+%C2%A7+11+Inriktningsbeslut+ang%C3%A5ende+inkludering.pdf>

Giota, J. & Emanuelsson, I. (2011). Specialpedagogiskt stöd, till vem och hur? Rektorers hantering av policyfrågor kring stödet i kommunala och fristående skolor. Rapporter från Institutionen för pedagogik och specialpedagogik, nr 1. Göteborgs universitet. Via länk:

<http://hdl.handle.net/2077/24569>

Nilholm, C (2006). INKLUDERING AV ELEVER "I BEHOV AV SÄRSKILT STÖD" – Vad betyder det och vad vet vi? Forskning i fokus nr 28. Via länk: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=1824>

SVD Opinion, 2012-05-17: Dags att ifrågasätta att fler får adhd-diagnos (Alf Nilsson, professor i klinisk psykologi). Via länk: http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/dags-att-ifragasatta-att-fler-far-adhd-diagnos_7208414.svd

SVD Opinion, 2012-05-22: Snart kan alla som vill få en diagnos (Leif Elinder, barnläkare). Via länk:

http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/snart-kan-alla-som-vill-fa-en-diagnos_7217151.svd

TJÄNSTEUTLÅTANDE (DNR 12-414/2667). Inriktning för S:t Örjans skolor. Via länk:

<http://insyn.stockholm.se/utbildning/document/2012-04-19/Dagordning/25/25%20Inriktning%20f%C3%B6r%20St%20C3%96rjans%20skolor.pdf>

Utvärderingsrapport angående skoldaghem i Piteå kommun (1999): En särskild grupp elever (Mats Danell & Anna-Lena Pogulis)

Överklagandenämnden, beslut 2011-08-12 (dnr 2011:143). Särskilda skäl för placering i särskild undervisningsgrupp förelåg inte då situationen förbättrats.

<http://www.overklagandenamnden.se/sv/Beslut-fran-overklagandenamnden/Grundskola1/Placering-i-sarskild-undervisningsgrupp8/Sarskilda-skal-for-placering-i-sarskild-undervisningsgrupp-forelag-inte-da-situationen-forbattrats/>

Överklagandenämnden, beslut 2012-06-21 (dnr 2012:157). Fråga om var undervisning i särskild undervisningsgrupp skulle ske. Länk via: <http://www.overklagandenamnden.se/sv/Beslut-fran-overklagandenamnden/Grundskola1/Placering-i-sarskild-undervisningsgrupp8/Fraga-om-var-undervisning-i-sarskild-undervisningsgrupp-skulle-ske-/>